


**KAPITAŁ LUDZKI**  
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez  
 Unię Europejską w ramach  
 Europejskiego Funduszu  
 Społecznego

**UNIA EUROPEJSKA**  
 EUROPEJSKI  
 FUNDUSZ SPOŁECZNY


<b>Nazwa przedmiotu</b>		<b>Kod ECTS</b>	
Literatura oświecenia		9.2.0378	
<b>Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot</b>			
Zakład Historii Literatury Polskiej			
<b>Studia</b>			
<b>wydział</b>	<b>kierunek</b>	<b>poziom</b>	<b>pierwszego stopnia</b>
Wydział Filologiczny	Filologia polska	forma	stacjonarne
		moduł	dziennikarstwo i wiedza o mediach, edytorska, nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
<b>Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)</b>			
dr Anna Reglińska-Jemioł; dr Dariusz Piotrowiak			
<b>Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin</b>		<b>Liczba punktów ECTS</b>	
<b>Formy zajęć</b>		4	
Wykład, Ćw. audytoryjne		Semestr 2:	
<b>Sposób realizacji zajęć</b>		15 godzin - udział w wykładach;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		30 godzin - udział w ćwiczeniach;	
<b>Liczba godzin</b>		35 godzin - samodzielne studiowanie literatury i	
Ćw. audytoryjne: 30 godz., Wykład: 15 godz.		przygotowanie do zajęć oraz kolokwium wraz z	
		kolokwiami;	
		20 godzin - przygotowanie do egzaminu wraz z	
		egzaminem.	
		Razem: 100 godzin = 4 ECTS.	
<b>Termin realizacji przedmiotu</b>			
2022/2023 letni			
<b>Status przedmiotu</b>		<b>Język wykładowy</b>	
obowiązkowy		polski	
<b>Metody dydaktyczne</b>		<b>Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne</b>	
- Analiza tekstów z dyskusją		<b>Sposób zaliczenia</b>	
- Dyskusja		- Zaliczenie na ocenę	
- Praca w grupach		- Egzamin	
- Wykład problemowy		<b>Formy zaliczenia</b>	
		- egzamin ustny	
		- ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych	
		otrzymywanych w trakcie trwania semestru	
		<b>Podstawowe kryteria oceny</b>	

Student otrzymuje zaliczenie na podstawie:

A. Ćwiczenia (zaliczenie na ocenę):

- czynnego udziału w ćwiczeniach, systematycznego przygotowywania w formie ustnej i/lub pisemnej zagadnień wskazanych przez prowadzącego (70%),
- zaliczenia ustnego lub pisemnego (zakres: patrz rubryka „Treści programowe”), albo testu pisemnego ze znajomości wybranych przez prowadzącego lektur (30%).

B. Wykład (ocena z egzaminu):

- warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest wcześniejsze zajęć w formie ćwiczeń oraz zaliczenie zajęć w formie wykładu, na które składa się kolokwium lub pracy pisemnej - o formie decyduje Prowadzący i informuje o niej studentów na początku cyklu zajęciowego (100%),
- egzamin ustny składa się z odpowiedzi na trzy pytania z zakresu Treści programowych przedmiotu oraz znajomości lektur (patrz rubryka: Wykaz literatury) - 100%.

### Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	czynny udział w zajęciach	kolokwium lub praca pisemna	egzamin
Wiedza			
K_W01	+	+	+
K_W02	+	+	+
Umiejętności			
K_U01	+	+	+
K_U03	+	+	+
K_U06	+	+	+
Kompetencje społeczne			
K_K01	+	+	+

### Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

#### A. Wymagania formalne

Warunkiem uczestnictwa w zajęciach jest zaliczenie pierwszego semestru ćwiczeń z „Literatury staropolskiej”. W wyjątkowych przypadkach osoba prowadząca zajęcia może odstąpić od tych wymogów.

#### B. Wymagania wstępne

Uczestnik zajęć powinien wykazać się wiedzą z zakresu poetyki, posiadać umiejętność samodzielnego tworzenia prac pisemnych z wykorzystaniem różnych źródeł.

W przypadku studentów z zagranicy konieczna jest znajomość języka polskiego w stopniu umożliwiającym zrozumienie treści prezentowanych podczas zajęć i aktywny w nich udział.

### Cele kształcenia

Zapoznanie studentów z procesami rozwoju literatury, kultury i postaw obywatelskich w oświeceniu. Ukazanie polskości i trwania tradycji obok tempa nowoczesnych przemian ideowych i artystycznych. Kształcenie umiejętności odczytywania i interpretacji tekstów osiemnastowiecznych.

### Treści programowe

#### A. Problematyka wykładu

Panorama oświecenia (granice czasowe, historyczne tło polskiego oświecenia, istotne przemiany społeczne i cywilizacyjne, kultura codzienna). Klasycyzm - sentymentalizm - rokoko (ekspozycja głównych prądów literackich epoki: ich podstaw filozoficznych i estetycznych, reprezentatywnych gatunków literackich, najwybitniejszych twórców i dzieł).

#### B. Problematyka ćwiczeń

Ćwiczenia mają charakter programu autorskiego, a więc w zależności od osoby prowadzącej, podejmują odmienną tematykę - zawsze jednak obejmują analizę wybranych utworów literackich (i poświęconych im opracowań) w kontekście tradycji literackich, konwencji gatunkowych, trendów kulturowych i ideowych formacji polskiego oświecenia. Przedmiotem pogłębionego oglądu może stać się przykładowo: teatr i dramat oświeceniowy, powieść oświeceniowa, pamiętnikarstwo, literatura okazjonalna, czasopiśmiennictwo, czy feministyczna perspektywa badań w refleksji literaturoznawczej nad epoką oświecenia.

### Wykaz literatury

Każdorazowo na początku semestru prowadzący ustala zestaw lektur wymaganych do zaliczenia przedmiotu.

#### A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

##### A.1. wykorzystywana podczas zajęć

- „Świat poprawiać - zuchwale rzemiosło”. Antologia poezji polskiego Oświecenia, oprac. T. Kostkiewiczowa i Z. Goliński, Warszawa 1981 (tu: E. Drużbacka, W. Rzewuski, J. Szymanowski, K. Beniśławska, J. Ancuta, J. Czyż, J. Jasiński, F.D. Morełowski, J.P. Woronicz, K. Brodziński, K. Tymowski);
- Literatura barska. Antologia, oprac. J. Maciejewski, wyd. 2 zupełnie zmien., Wrocław 1976, BN I 108 (3 teksty do wyboru);
- „Monitor” 1765-1785. Wybór, oprac. E. Aleksandrowska, Wrocław 1976, BN I 126 (2 art. do wyboru);
- „Zabawy Przyjemne i Pożyteczne” (1770-1777), wstęp i oprac. J. Platt, t. I-II, Wrocław 2004 (lub wyd. BN I 195) (2 teksty do wyboru);
- Franciszek Bohomolec, Małżeństwo z kalendarza, [w:] Komedie na teatrum, oprac i wstępem poprzedził J. Kott, Warszawa 1960;
- Adam Naruszewicz, Liryki wybrane, wybrał i oprac. J. W. Gomulicki, Warszawa 1965;
- Stanisław Trembecki, Sofijówka, wydał J. Snopek, Warszawa 2000;
- Tomasz Kajetan Węgierski, Wiersze wybrane, wybrał, tekst ustalił oraz wstępem poprzedził J.W. Gomulicki, Warszawa 1974;
- Ignacy Krasicki, Mikołaja Doświadczynskiego przypadki, oprac. M. Klimowicz, wyd. 7 zmien., Wrocław 1975, BN I 41;
- Ignacy Krasicki, Monachomachia i Antymonachomachia, wstęp i oprac. Z. Goliński, Wrocław 2003 (lub wyd. BN I 197);
- Ignacy Krasicki, Satyry i listy, wstęp J.T. Pokrzywniak, oprac. Z. Goliński, wyd. 2 zmien., Wrocław 1988, BN I 169;
- Franciszek Dionizy Kniaźnin, Wybór poezji, oprac. W. Borowy, Wrocław 1948, BN I 129;
- Franciszek Zabłocki, Fircyk w zalotach, oprac. J. Pawłowiczowa, wyd. 3, Wrocław 1986, BN I 176 (lub w: Teatr Franciszka Zabłockiego, oprac. J. Pawłowiczowa, t. III: W kontuszu i we fraku, Wrocław 1995);
- Franciszek Karpiński, Poezje wybrane, oprac. T. Chachulski, wyd. 2 zmien., Wrocław 1997, BN I 89;
- Wojciech Bogusławski, Cud albo Krakowiaki i Górale, oprac. M. Klimowicz, wyd. 2, Wrocław 2005, BN I 162;
- Julian Ursyn Niemcewicz, Powrót posła. Komedia w trzech aktach oraz Wybór bajek politycznych, oprac. Z. Skwarczyński, wyd. 10, Wrocław 1983, BN I 4 (lub wyd. wcześniejsze);
- Jan Potocki, Rękopis znaleziony w Saragossie, na podstawie przekładu E. Chojeckiego oprac. E. Zarych, Kraków 2003 (lub wyd. inne) (tu 10 początkowych rozdziałów);
- Alojzy Feliński, Barbara Radziwiłłówna. Tragedia w pięciu aktach, [w:] Polska tragedia neoklasycystyczna, wybór i oprac. D. Ratajczak, Wrocław 1989, BN I 260;
- „Abyśmy o Ojczyźnie naszej radzili”. Antologia publicystyki doby stanisławowskiej, oprac. Z. Goliński, Warszawa 1984 (5 artykułów do wyboru, ze wskazaniem na prace: H. Kołłątaja, S. Staszica, F.S. Jezierskiego, J. Wybickiego).

#### A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

- Mieczysław Klimowicz, Oświecenie, wyd. 9, Warszawa 2002 (lub wyd. wcześniejsze);
- Teresa Kostkiewiczowa, Klasycyzm, sentymentalizm, rokoko. Szkice o prądach literackich polskiego Oświecenia, Warszawa 1975;
- Słownik literatury polskiego Oświecenia, pod red. T. Kostkiewiczowej, wyd. 3, Wrocław 2002 (między innymi: Oświecenie, Klasycyzm, Sentymentalizm, Rokoko, Obiady czwartkowe, Kuźnica Kołłątajowska, Okolicznościowa poezja polityczna, Poezja legionowa, Polemiki literackie, Powieść, Salony literackie).

#### B. Literatura uzupełniająca

Teksty literackie (2 pozycje do wyboru):

- Jędrzej Kitowicz, Opis obyczajów za panowania Augusta III, wstęp. M. Dernałowicz, wyd. 3, Warszawa 2003 (tu: Wstęp i fragmenty tekstu);
- Ignacy Krasicki, Bajki, oprac. Z. Goliński, Wrocław 1975, BN I 220 (wybór);
- Franciszek Karpiński, Historia mego wieku i ludzi, z którymi żyłem, oprac. R. Soból, Warszawa 1987;
- Wiersze polityczne Sejmu Czteroletniego, cz. I-II, z papierów E. Rabowicza oprac. K. Maksimowicz, Warszawa 1998-2000 (wybór);
- Michał Dymitr Krajewski, Wojciech Zdarzyński życie i przypadki swoje opisujący, wstęp i oprac. I. Łossowska, Warszawa 1998;
- Maria Anna Wirtemberska, Malwina, Kraków 2002;
- Franciszek Ksawery Dmochowski, Sztuka rymotwórcza, [w:] Oświeceni o literaturze. Wypowiedzi pisarzy polskich 1740-1800, oprac. T. Kostkiewiczowa i Z. Goliński, Warszawa 1993 (lub wyd. BN I 158).

Opracowania (2 pozycje do wyboru):

- Ignacy Krasicki: nowe spojrzenia, red. naukowa: Z. Goliński, T. Kostkiewiczowa, K. Stasiewicz, Warszawa 2001;
- Irena Kadulka, Komedia w polskim teatrze jezuickim XVIII wieku, Wrocław 1993;
- Roman Kaleta, Oświeceni i sentymentalni. Studia nad literaturą i życiem w Polsce w okresie trzech rozbiorów, Wrocław 1971;
- Teresa Kostkiewiczowa, Oświecenie – próg naszej współczesności. Warszawa 1994;
- Edmund Kotarski, Gdańska poezja okolicznościowa XVIII wieku, Gdańsk 1997;
- Krystyna Maksimowicz, Poezja polityczna a Sejm Czteroletni, Gdańsk 2000;
- Julian Platt, Sielanki i poezje sielskie Adama Naruszewicza, Warszawa 1967;
- Ryszard Przybylski, Klasycyzm czyli prawdziwy koniec Królestwa Polskiego, Gdańsk 1996;
- Dobrochna Ratajczakowa, Komedia oświeconych 1752-1795, Warszawa 1993;
- Piotr Żbikowski, Klasycyzm postanisławowski. Zarys problematyki. Warszawa 1999;
- Pisarze polskiego Oświecenia, pod red. T. Kostkiewiczowej i Z. Golińskiego, t. 1-3, Warszawa 1992-1996 (wybór haseł).

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01, K_W02 K_U01, K_U03, K_U06 K_K01	K_W01, K_W02 Student: • ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu literatury oświecenia w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01), • ma uporządkowaną wiedzę o literaturze polskiego oświecenia, jej etapach i rozwoju

(K\_W02),

- zna elementy biografii oraz twórczość najważniejszych przedstawicieli literatury polskiej XVIII wieku (np. Naruszewicz, Krasicki, Karpiński, Kniaźnin, Trembecki, Bogusławski, Zabłocki) (K\_W02),
- potrafi omówić znaczenie oświecenia w literaturze i kulturze polskiej (K\_W02),
- rozumie założenia światopoglądowe okresu oświecenia (K\_W02),
- potrafi przedstawić związki między powstawaniem dzieł literackich a sytuacją polityczną Polski (K\_W02),
- rozpoznaje związki literatury oświeceniowej z innymi sztukami (muzyką, malarstwem) (K\_W02),
- potrafi wymienić i scharakteryzować główne gatunki literatury oświeceniowej (K\_W02);
- zna, rozpoznaje, analizuje i interpretuje najważniejsze dzieła literatury osiemnastowiecznej (K\_W02),
- ma wiedzę o zależnościach zachodzących między literaturą polskiego oświecenia a literaturą powszechną, głównie francuską (K\_W02),
- ma wiedzę na temat najważniejszych czasopism, instytucji i towarzystw w Polsce osiemnastowiecznej (K\_W02),
- potrafi omówić znaczenie mecenatu królewskiego i magnackiego oraz teatru w kulturze polskiej (K\_W02).

### Umiejętności

K\_U01, K\_U03, K\_U06

Student:

- potrafi wyszukiwać, analizować i krytycznie oceniać informacje dotyczące oświecenia, wykorzystując źródła mówione, pisane i elektroniczne (K\_U01),
- umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze w zakresie literatury oświecenia, kierując się wskazówkami prowadzącego (K\_U03, K\_U06),
- potrafi rozpoznawać podstawowe problemy literatury oświeceniowej, identyfikować styl dzieła, pisarza, epoki literackiej (K\_U03),
- umie interpretować utwory autorów oświeceniowych za pomocą typowych metod interpretacji, uwzględniając specyfikę epoki (K\_U03),
- formułuje w mowie i piśmie tezy interpretacyjne w zakresie szczegółowych zagadnień z literatury epoki z wykorzystaniem właściwej terminologii, podstawowych ujęć teoretycznych oraz różnych źródeł (K\_U03).

### Kompetencje społeczne (postawy)

K\_K01

Student:

- zna zakres posiadanych przez siebie wiedzy i umiejętności dotyczących oświecenia, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się (K\_K01),
- potrafi pracować samodzielnie oraz w grupie nad zagadnieniami związanymi z epoką oświecenia (K\_K01),
- samodzielnie przygotowuje tezy do dyskusji podejmując w ten sposób i inicjując proste działania badawcze związane z epoką oświecenia (K\_K01),
- ma świadomość znaczenia tradycji oświeceniowej w kulturze polskiej (K\_K01).

### Kontakt

anna.reglinska-jemiol@ug.edu.pl